

Олег П. П'явка

ОЦІНКА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ (СТІЙКОСТІ) СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ДО ЗОВНІШНІХ ЕКСТЕРНАЛІЙ ГЛОБАЛЬНОГО, КОНТИНЕНТАЛЬНОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО МАСШТАБУ

У статті проведено експрес-оцінку рівня соціально-економічної резильєнтності (стійкості) суб'єктів господарювання в Україні до зовнішніх екстерналій глобального, континентального та національного масштабу. Виявлено, що ключовими фазами негативних екстерналій стали – початок гібридної війни у 2014 році (Фаза 1), пандемія коронавірусу з 2020 року (Фаза 2), але найбільшою мірою – повномасштабна війна починаючи з 2022 року (Фаза 3). Кожна з цих фаз посилювала деструктивний ефект попередньої. Встановлено, що під час перших двох фаз бізнес продемонстрував відносну життєздатність завдяки наявному запасу фінансово-економічної міцності, що дозволило зберегти темпи реалізації продукції навіть в умовах жорстких обмежень в період пандемії коронавірусу. Повномасштабна збройна агресія 2022 року спричинила найглибшу рецесію, яка виявилася у різкому падінні реальних обсягів реалізації (на 12,1% у порівнянних цінах) та суттєвому зниженні обсягів реалізації продукції (товарів, послуг) суб'єктів господарювання. Результати проведеної експрес-оцінки на основі порівняння темпів росту обсягів реалізації та ВВП показали, що суб'єкти господарювання зберігають високу стійкість до внутрішніх шоків, проте їхня резильєнтність (стійкість) відносно глобальних та континентальних економічних шоків у 2022–2024 рр. досягла мінімуму починаючи з 2010 року. Початок адаптивного відновлення з 2023 року став наслідком дії державних програм економічного стимулювання розвитку середнього і малого бізнесу в Україні, що підтверджує його значну роль як основного драйвера стабілізації національної економіки.

Ключові слова: соціально-економічна резильєнтність, стійкість, суб'єкти господарювання, бізнес в Україні, негативні екстерналії, валовий внутрішній продукт, обсяг реалізації продукції, пандемія коронавірусу, війна в Україні.